

Juryrapport mr. C.J. Goudsmitprijs 2011

De Goudsmitprijs, genoemd naar de eerste voorzitter van de Vereniging voor Gezondheidsrecht, wordt eenmaal per twee jaar toegekend aan een auteur die een bij uitstek verdienstelijke bijdrage aan het gezondheidsrecht heeft geleverd.

De jury bestond dit keer uit mr.dr. Rankie ten Hoopen, mr. Melita van der Mersch en mijzelf. De jury is tot een unaniem oordeel gekomen. Aanstonds zal ik de prijswinnaar bekend maken.

De term prijswinnaar geeft aan dat sprake is van een wedstrijd, al betreft het hier een bijzondere wedstrijd. De deelnemers weten immers niet, zoals bij een gewone wedstrijd, wie hun tegenstanders zijn. De enigszins in vergetelheid geraakte historicus Johan Huizinga, vooral bekend van zijn grote werk *Het herfsttij der middeleeuwen*, heeft zich in zijn boek *Homo ludens. Proeve eener bepaling van het spelelement der cultuur*, verdiept in de spelvormen op tal van terreinen, zoals de rechtspraak, poezie, kunst en wijsbegeerte. De Grieken plachten wedstrijden te houden in alles waarin te kampen viel. Schoonheidswedstrijden van mannen maakten deel uit van de Panathenaeen. Bij symposia wedijverde men met gezang, raadsels, wakker blijven en drinken. Huizinga beschrijft hoe Alexander de dood van Kalanos vierde met een drinkwedstrijd met prijzen voor de beste drinkers, met als gevolg dat er 35 deelnemers terstond stierven, en nog zes naderhand, waaronder de prijswinnaar. Zo zal het vandaag niet gaan: aanstonds zal de prijswinnaar - laat ik alvast iets meer onthullen: de prijswinnares - het podium in levende lijve betreden.

De jury heeft zich bij haar oordeelsvorming niet door drank laten bedwelmen. Nuchter hebben wij de vele publicaties doorgenomen die in de jaren 2009 en 2010 zijn verschenen op het terrein van het gezondheidsrecht. Wij hebben ons daarbij niet beperkt tot de bijdragen die in de Nederlandse taal zijn verschenen maar hebben ook acht geslagen op bijdragen van Nederlandse auteurs in een buitenlandse taal, voor zover althans toegankelijk voor de juryleden. Het is theoretisch niet uitgesloten dat ons een in een exotische taal gestelde bijdrage, bijvoorbeeld geschreven in het swahili, is ontgaan. Anders dan in de Griekse oudheid, valt op dat vrij weinig auteurs het blijkbaar aandurven om zich in deze wedstrijd te storten. De jury heeft dan ook zelf de nodige recherches moeten uitvoeren. Daarbij waren van mededinging uitgesloten de hoogleraren gezondheidsrecht en de bestuursleden van de Vereniging voor Gezondheidsrecht.

Het is ons opgevallen dat in de afgelopen twee jaar zeer weinig proefschriften zijn verschenen op het terrein van het gezondheidsrecht. Dat valt te betreuren. Daarbij is niet te verwachten dat dit spoedig anders wordt. Het aantal leerstoelen gezondheidsrecht is de afgelopen jaren alleen maar gedaald. Dat is geen optimistisch stemmende situatie op weg naar het 45-jarig jubileum van onze Vereniging.

Op de vele publicaties die in aanmerking kwamen, heeft de jury de criteria toegepast die in het reglement voor de Goudsmitprijs zijn neergelegd.

Een belangrijk criterium is de originaliteit van de publicatie en de bijdrage die daarmee aan het gezondheidsrecht wordt geleverd. De bekroonde auteur heeft zich uitvoerig verdiept in het terrein van de medische biotechnologie, een gebied volop in ontwikkeling. De

mogelijkheden tot ingrijpen in het menselijk lichaam hebben de laatste jaren een grote vlucht genomen, zodanig zelfs dat de grenzen van geboorte, de dood, het sekseverschil en de menselijke soort niet meer vanzelfsprekend zijn, maar in toenemende mate de uitkomst vormen van menselijke keuzen. De biotechnologie heeft opnieuw de aandacht gevestigd op het lichaam van de mens als juridisch object, door technieken als in-vitrofertilisatie, genetische screening en genterapie, orgaandonatie enz. De juridische regulering daarvan in het huidige recht is verbrokkeld. Het Burgerlijk Wetboek kent geen algemene categorie voor het menselijk lichaam. Het lichaam is onderdeel van de persoon, maar afgescheiden lichaamsmateriaal wordt al snel als een zaak gekwalificeerd, hoewel de gewone vermogensrechtelijke betrekkingen met betrekking tot een dergelijke zaak allerm minst vanzelfsprekend zijn. De bekroonde auteur heeft in deze vragen die de biotechnologie oproept, de noodzaak gezien voor een bezinning op de juridische status van het menselijk lichaam. Zij doet dat op een originele wijze, een volgend criterium uit het juryreglement. De auteur studeerde zowel rechten als filosofie en gaat in haar boek met grote vaardigheid de dialoog aan met schrijvers van zeer verschillende richtingen: filosofen, wijsgerig antropologen, civilisten en gezondheidsjuristen en blijkt daarbij in staat standpunten te verbinden en ook een eigen positie te bepalen. Dat is bepaald een verdienste. Daarbij schuwt zij de controverse niet. Een voorbeeld daarvan is haar opvatting over het zelfbeschikkingsrecht. Het feit dat men over onderdelen daarvan anders kan denken dan de auteur, staat volgens de jury niet aan bekroning in de weg. Integendeel, het vormt een welkome bijdrage aan het debat. Van originaliteit getuigt ook de wijze waarop de auteur het Franse discours over dit onderwerp heeft ontsloten en in haar betoog heeft verwerkt. Ik verwijs in dit verband ook naar het hoofdstuk over wrongful birth en wrongful life, waar de auteur zich aansluit bij de uitspraak van het Cour de Cassation in de Perruche-zaak. Origineel is ook de wijze waarop de auteur in het tweede deel van haar boek ingaat op de verhouding van het juridisch persoonsbegrip tot de biologische aspecten van het menselijk leven. In drie hoofdstukken komen aan de orde de technisch-juridische, de biologisch-juridische en symbolisch-juridische opvatting over de mens in het recht.

De helderheid van stijl, een volgend criterium, staat buiten kijf voor de jury. In zijn recensie van dit boek sprak mijn collega Sijmons zelfs van een “filosofische pageturner” .

Voor wie het nog niet duidelijk was, de schrijver van de winnende publicatie is mr.dr. Britta van Beers. Zij promoveerde op deze studie in september 2009 met als promotores prof. Pessers en prof. Vermeulen. Britta van Beers is als universitair docent rechtsfilosofie verbonden aan de faculteit der rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit.

Gelukkig voor de auteur is de omvang van de publicatie niet opgenomen als criterium in het reglement. Haar boek omvat welgeteld 773 pagina's. Ofschoon het geen maatstaf is, veroorlooft de jury zich om op te merken dat het streven naar volledigheid door de auteur hier en daar wat ver is doorgevoerd. Dit doet echter in het geheel niet af aan de lof die de jury voor dit kloeke werkstuk heeft.

Joep Hubben

Amersfoort, 15 april 2011

prof.mr. J.H. Hubben (voorzitter)
mevr. mr.dr. M.M. ten Hoopen
mevr. mr. M.F. van der Mersch